

Geleji Katona István (1589–1649) erdélyi református püspök

Karácsony, IV. prédikáció

Valának (úgymond Szent Lukács) azon tartományban étszaka nyájok mellett vigyázó pásztorok, etc. Melyekben két dolgot jegyez meg az evangélista...

Az *elsőt* ami nézi, afelől azt írja, hogy jelentetett meg a Krisztus születése legelsőben pásztoroknak, ilyen alacson rendű, szegény és az emberek előtt majd böcs-telen személyjű embereknek, úgymint kik hitván, oktalan barmok mellett való zslugorgásra, azokval való bajlódásra és azoknak legeltetésekre rendeltetettek, melyeknek, mivel a mezőknek és réteknek füvein szokott eledelek, kénszerítettettek ők is emberi lakásra alkalmas helyeket, falukat, városokat elhagyni, és a pusztákra, farkasordító kietlenekben kimenni, és ott az égnek minden nehézségét és változásit, úgymint hónak, esőnek nyakokban való szakadását, tagaiknak hideg miatt való meggémberedéseket, avagy azoknak a hévség miatt való ellankadását, éjjeli-nappali nyughatatlanságot, fáradságot, és egyszersmind tolvajoktól, vadaktól és ördögi késértetektől való félelmet szenyvedniek.

Ilyen sanyarú életnek nemét követő mezei embereknek tetszett a bölcs Istennek, hogy elsőben is az ő szent Fiának világra születését hírré tegye. Ó, Istennek eléggé csudálhatatlan tanácsa! Visszatetszik ez a testi okosságnak, ki azt állítaná, hogy ily nagy dolgot, ily méltóságos, és az egész emberi nemzetségnek üdvösségében járó titkot az emberek közül a legnagyobbaknak és a legbölcsebbeknek kellett volna tudásokra adni. De nem olyak az Istennek gondolati, aminéműek az emberekéi. (Esa. 55. v. 8.) Annakokáért őnéki máskülönben tetszett, hogy tudniillik ily együgyű, kemény életű és csekély elméjű pásztoembereknek adná értésekre a Szabadítónak születését. ...

Jelentetett tehát meg a Krisztus születése oly pásztoroknak, akik mint nagy sokan közülök cselekesznek, a nyáját el nem hagyták, imide, amoda, vagy lopásra, vagy paráználkodásra, vagy bor innya menvén; sem mellette nyújtózva mind a két fülökre nem aluttanak, a nyáját vesztében hagyván; sem pedig trágár, pajkos beszédekben, avagy ocsmány fajtalan énekekben az étszakát nem foglalták: hanem tisztekről megemlékezvén, az ő húségek alá bízattatott nyáj körül felnyílt szemvel vigyáztanak, vadaknak csörtölözésire hallgatóztanak; és mikor Jeruzsálemben a nagy papi fejedelmek, kényeken élő farizeusok, kedveken tartott polgárok, paplanos, duhnás, szuperlátos ágyon feleségek mellett melegben nyújtóznának, ők étlen-étszaka álom nélkül fenn voltanak és nyughatatlankodtanak. Ó, istenfélő s urok nyáját féltő jámbor pásztorok! Nem halasztá Isten messze az ő tisztekben való serénységeknek jutalmát, hanem nékiek jelenté meg a szabadító Úr Krisztusnak születését.

Geleji Katona István: *Váltság titka*, I. kötet. Várad 1645 (RMNy 2124); a teljes szöveg: 527–543.

Újraközlés: *Régi magyar prédikációk 16–18. század. Egyetemi szöveggyűjtemény.*

Szerk. SZELESTEI N. László. Szent István Társulat, Budapest 2005. 122, 123. A teljes szöveg: 121–126.